

۸- بازرسی کالاهای وارداتی

تشخیص اینکه آیا کالاهای وارداتی با مشخصات مقرر در قرارداد فروش انطباق دارند یا نه وظیفه عمده کسانی است که بر ورود کالا نظارت میکنند. شرایط بازرسی و آزمایش اقسام خریداری شده ممکن است بسته به نوع معامله وارداتی بطور قابل ملاحظه‌ای تغییر یابد. نقطه بازرسی میتواند محل کارخانه تولیدکننده تا انبار خریدار تعیین شود. درجه بازرسی ممکن است از بازرسی سطحی یک بسته بطور انتخابی تا بازرسی کامل کیفیت همه بسته‌ها نوسان کند. شخص مسئول بازرسی میتواند خریدار، فروشنده یا موسسه مستقلی باشد. مسئولیتها و روشهای انجام بازرسی و آزمایش کالا را معمولاً به هنگام مذاکره در مورد معامله وارداتی تعیین میکنند. این مسئولیتها و روشها بعداً "به صورت موادی وارد قرارداد فروش (بیع) میگردد و بعنوان جزئی رسمی از توافق فروش درمیآیند.

(۱) شرط بازرسی

فروشنده مسئول است کالائی را عرضه دارد که با توصیفات و مشخصات فنی مقرر در قرارداد فروش انطباق داشته باشد. در عبارات و ترتیبات قرارداد، فزون بر این شرط استاندارد که عرضه کننده سیستمهای بازرسی قابل قبولی را برای خریدار فراهم میکند، همواره شرط ویژه بازرسی نیز گنجانده میشود.

شرط بازرسی معلوم میدارد که چه کسی کالا را بازرسی میکند، چه

(۱): Inspection Clause.

زمان و کجا با زرسی انجام میگیرد، از چه روشهایی برای با زرسی استفاده میشود و هزینه با زرسی را کدام طرف میپردازد. شرط با زرسی به خریدار اختیار میدهد که کالا را در مکانها و زمانهای مختلفه از جمله در مرحله تولید، با زرسی کند. برای پرهیز از ایجاد مشکل برای عرضه کننده، معمولاً "پیش بینی میشود که تمام با زرسیها یا آزمایشات تشکیلات خریدار که را سا "بعمل میآیند یا با زرسی که به نمایندگی از وی عمل میکنند، باید بگونه ای صورت پذیرد که موجب تاخیر در تولید یا سایر مراحل آماده سازی نشود.

هنگامیکه خریدار ترتیبات با زرسی را فراهم میکند از آزادی عمل بسیاری برای انتخاب نوع با زرسی برخوردار است. بهر حال، در با زرسی نمیتوان استانداردهای کیفی بالاتری را نسبت به آنچه در مبحث مشخصات کالا در قرارداد فروش یا "دستور خرید" (۱) قید شده است، توقع داشت.

با زرسی در مرحله آماده سازی و با زرسی قبولی کالا (۲):

شرط با زرسی عموماً "دو نوع با زرسی متمایز را پیش بینی میکند. با زرسی در مرحله آماده سازی و با زرسی قبولی کالا. با زرسی در مرحله آماده سازی به خریدار حق میدهد که کیفیت کالا را از مرحله انتخاب مواد خام توسط عرضه کننده تا مراحل مختلف تولید بررسی کند، تا اطمینان یا بدکه مواد و اجزاء مورد استفاده دارای کیفیت پیش بینی شده در قرارداد هستند و اینکه سیستم های تولید و کنترل کیفیت عرضه کننده قابل قبول میباشد. با زرسی کامل و سایر آزمایشات ضروری، پس از تولید کالای پیش از حمل انجام میشود. با زرسی در مرحله آماده سازی به خریدار امکان میدهد که ترتیب اصلاح کالاهای

(۱): Purchase order

(۲): In-Process and acceptance inspection.

معیوب را پیش از تحویل فراهم آورد، با زرسی در این مرحله مانع از آن نیست که خریدار کالا را پیش از قبولی رسمی، بعلت داشتن عیوبی رد کند.

با زرسی قبولی ممکن است در کارخانه تولیدکننده، محل کار عرضه کننده، یا انبارگیرنده، به هنگام دریافت کبالاتی تحویلی صورت گیرد.

با زرسی پیش از حمل در محل کار تولیدکننده یا عرضه کننده پیوسته هنگامی مناسب است که:

— کارخانه و ماشین آلاتی خریداری شده باشند،

— پرداخت قبل از دریافت کالا بعمل آمده باشد،

— هزینه حمل و نقل عامل مهمی در کل هزینه باشد،

— برگرداندن کالای رد شده عملی نباشد،

— با زرسی در نقطه مقصد رضایت بخش نباشد.

در سایر موارد خریدار ممکن است تصمیم بگیرد که بررسی کالا را تا رسیدن به مقصد، یعنی انبارگیرنده به تعویق اندازد. در چنین صورتی، معمولاً خریدار تا زمانی که کالا را در یک فرصت عملی پس از ورود به مقصد با زرسی نکرده باشد، قبولی صورت نگرفته است.

در با زرسی قبولی، خریداریا ما مورفنی مسئول تحویل کالا، به منظور تشخیص میزان انطباق آن با شرایط مقرر در قرارداد، کالا را از نظر ظاهری، ابعاد، الکتریکی و کارکردی (در صورت لزوم) تحت بررسی و آزمایش قرار میدهد.

اگر در با زرسی، کالاها یا مواد متفاوتی مشاهده گردیدند، باید آنها را از بقیه که با مشخصات پیش بینی شده انطباق دارند، جدا ساخت. و سپس بوسیله ما مورتحصیل از عرضه کننده کالاتقاضا نمود که لا اقل از حمل محموله — های بعدی موقتاً "خود داری ورزد".

بروز میبدر کالا

(۱)

هنگامیکه خریدار در جریان بازرسی متوجه عیوبی در کالا شود، چنانچه

راه اقدام پیش روی وی خواهند بود. خریدار ممکن است کالای ارسال شده توسط

(۲)

عرضه کننده را رد کند، یا از قبولی آن خودداری ورزد و از فروشنده بخواهد بیه

جای آن کالای نو دیگری بفرستد. یا ممکن است تقاضا کند که کالای معیوب

اصلاح گردد و از آن رفع عیب بعمل آید. احتمال دیگر آنست که خریدار کالای

(۳)

معیوب را به همان صورت قبول کند و برای تخفیف قیمت آن با فروشنده

وارد مذاکره شود. بدین ترتیب، راه جبران نقیصه را خریدار تعیین میکند.

بهر حال خریدار موظف است ظرف مدت معقولی تصمیم خود در مورد رد کالا، و

دلایل چنین اقدامی را به اطلاع عرضه کننده برساند. عدم چنین اطلاعی بطور

ضمنی به معنای قبولی کالا است. همچنین مرجح است که خریدار و فروشنده

به هنگام انعقاد قرارداد در مورد راههایی که باید در صورت رد یا عدم قبول

احتمالی کالا، دنبال گردند، به توافق برسند و شرطی را از این بابست در

قرارداد فروش بگنجانند.

درجه بازرسی

خریدار طبق قرارداد خرید حق دارد کالا را مورد بازرسی قرار دهد،

اما در عین حال مجبور به چنین کاری نیست.

نوع، شدت و دفعات بازرسی از جانب خریدار عمدتاً "به ماهیت کالا

یا مواد اولیه، اهمیت کیفیت کالا در موردی خاص و سرانجام هزینه های

بازرسی بستگی دارد.

بطور کلی هنگامیکه کمیت کالا اندک و تفاوت های کیفی آن نوع

کالا قابل صرف نظر باشد، بازرسی اهمیت ویژه ای ندارد. هر چند در مورد

(۱): Defects

(۲): Reject

(۳): Accept

کمیت‌های اندکی که کیفیت در آنها عامل تعیین‌کننده محسوب می‌شود با زرسی شدید ضرورت خواهد یافت. در مواقعی که کالادرمقی‌سی بزرگ و طبق مشخصات فنی مقرر خریداری می‌گردد، عموماً "پیشنهاد می‌شود که با زرسی قبل از حمل صورت پذیرد. همچنین کالاهای نسبتاً جدید یا پیچیده محتاج با زرسی می‌باشند. در سالهای اخیر روشهای آماری کنترل کیفیت با استقبال گسترده روبرو شده است. هدف از نمونه‌گیریهای آماری بررسی حداقل کمیتی است که مشخص‌کننده یا معرف کل محموله باشد. این روش معمولاً "در مقایسه با با زرسی مثلاً" بسته در هر وهله حمل، یا بطور مقطوع ۵ یا ۱۰ درصد از یک ماده رجحان دارد. بهر حال، وضعیت با توجه به نوع محصول خریداری شده تفاوت می‌یابد.

تفاوت با زرسی بر حسب نوع کالا :

.....

تجهیزاتی که طبق طراحی مورد نظریا با رعایت مشخصات پیش - بینی شده خریداری میشوند، معمولاً "محتاج با زرسی همه جانبه می‌باشند، در حالیکه با زرسی نمونه‌ای از یک محموله، اصولاً "برای سایر کالاهای آن محموله کفایت میکند. پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

کارخانه و ماشین‌آلات یا کالاهای سرمایه‌ای یا تجهیزات - با زرسی کامل و ترجیحاً "پیش از تحویل نیاز دارند. هنگامیکه قرارداد متضمن نصب و راه‌اندازی کارخانه و ماشین‌آلات باشد، آزمایش‌های پیش از قبولی و همچنین انجام با زرسی طی مراحل مختلف تولید ضرورت پیدا میکند. تجهیزات خریداری شده نه تنها با یکبارکرد مورد انتظار داشته باشند، بلکه همچنین باید نشان دهند که برای مدتی طولانی قابل اعتماد هستند. با زرسی کامل اطمینان می‌دهد که شرایط مربوط به کارکرد و قابلیت اعتماد

انواع کالاهایی که میتواند برای آزمایش به صورت نمونه ارائه شوند متعددند. برای مثال اجناس یا سایر کالاهای خریداری شده بر مبنای درجه بندیهای تجاری میبایست موردبازرسی قرار گیرند تا معلوم گردد آیا با درجه بندیهای مقرر در قرارداد انطباق دارند یا نه. نمونه‌ای از این اقسام شامل روکشهای چوبی، خمیر کاغذ، غلات دامی و انسانی، مس و قراضه آهن میباشند. البته اقسام مزبور به نمونه‌های یاد شده محدود نمیگردد.

کالاهایی که بر اساس علامت تجاری یا سایر نشانه‌ها از تولیدکنندگان معروف و قابل اعتماد، که فنون تولید انبوه شناخته شده‌ای را به اجرا میگذارند، خریداری میگردند نیز ممکن است برای اطمینان یافتن از انطباق کیفی، گاه موردبازرسی قرار گیرند. کالاهای تولید شده طبق مدل یا نمونه اصلی نیز باید بازرسی شوند تا انطباقشان با آن مدل یا نمونه اصلی تایید گردد.

بازرسی مرفه کننده کالا

در بسیاری از قراردادها، تهیه‌گالای^(۱) از عرضه‌کننده خواسته میشود که برنامهای خاص خود در مورد اطمینان یافتن از کیفیت کالا را به اجرا گذارد. معمولاً این تقاضا در ترتیبات و شرایط عمومی قرارداد فروش، جدا از شرط بازرسی ویژه گنجانده میشود. در چنین صورتی خریدار ممکن است تصمیم بگیرد بازرسی از جانب خود را تنها به بررسی سیستم کنترل کیفیت مورد استفاده عرضه‌کننده محدود سازد. عرضه‌کننده نیز ممکن است موافقت کند که طی اطلاعیه‌ای، بازرسی از کالای تطبیق محموله با مشخصات مذکور در قرارداد فروش را مورد تایید قرار دهد. در چنین حالتی، خریدار تنها به

(۱) Procurement Contracts .

با زرسی های دوره ای از کالای دریافتی اکتفا خواهد کرد. این عمل معادل اطلاعیه تولیدکننده در مورد رعایت استانداردها و مشخصات مقرر در قرارداد به حساب می آید. بطور کلی هدف آنست که از دوباره کاری در کنترل کیفی کالا اجتناب بشود. هنگامیکه عرضه کننده روند کنترل کیفی کار را به نحو موثر به اجرا میگذارد، دایره بازرسی خریدار (یا موسسه ای که از طرف وی برای این منظور تعیین میگردد) دیگر وظیفه ای برای بازرسی نخواهد داشت.

(۱)

ضمانت نامه

بعضی دفاتر خرید که تجربه قابل ملاحظه ای در خریدهای بین المللی دارند، کار را بر اساس تحویل و طبق ضمانت نامه های ویژه ای قبول میکنند. در این سند جبران زیانهای مربوط به عیوب ناشی از طراحی ناقص کالا، یا عیوب ناشی از مواد و طرز کار که طی مدت معینی پس از تحویل ظاهر گردند و لی در مرحله تحویل قابل کشف نباشند، تضمین شده است. از این رو در اکثر مجموعه های شرایط عمومی در قرارداد های فروش شرط تضمین پیش بینی شده و طبق آن عرضه کننده متعهد میگردد خسارت ناشی از عیوب پنهانی را که طی مدت معینی - معمولاً "یکسال" پس از تحویل کالایا تکمیل کارخانه - ظاهر گردد، جبران کند.

تضمین نامه یکساله ممکن است در رابطه با پیدایش عیوب در طرز کار دستگاه و مواد آن منطقی باشد، اما بهر حال جای تردید است که چنین مدت کوتاهی بتواند به خریدار ضمانت های رضایت بخشی در قبال طراحی معیوب بدهد. هنگامیکه طراحی عامل مهمی در قرارداد باشد خریدار ممکن است به حق در مورد تمدید مدت فوق الذکر وارد گفتگو شود، بطوریکه طرف قرارداد یا تهیه کننده مسئول عیوب ناشی از طراحی برای مدت مورد توافق

(۱): Warranty

قرار گیرند .

(۱)

محتوای شرط تضمین بستهبه ماهیت کالا یا خدمات ارائه شده و قدرت چانه زنی طرفین تفاوت پیدا میکند .

خدمات با زرسی

گاهی اوقات ، از موسسات و آزمایشگاههایی که بطور مستقل کالا های تجاری را با زرسی و آزمایش میکنند خواسته میشود که کیفیت کالاهای فروخته شده به خریداران خارجی را کنترل کنند . دوا یر تهیه کالای اکثر کشورهای در حال توسعه به ندرت خودا مکاناتی برای فراهم آوردن ترتیبات با زرسی در خارج را دارند ، در حالیکه خریداران کشورهای صنعتی از با زرسی ویژه خودا استفاده می نمایند و بنا بر این تنها گاهی اوقات به خدمات مورد بحث نیاز پیدا میکنند .

خدمات با زرسی فنی همه جانبه ای که از طرف موسسات با زرسی ارائه میشود ممکن است مراحل مختلف ، از جمله مراحل مذکور در ذیل را در برگیرد :

۱- بررسی کلیه شرایط مورد نظر خریدار به نحو مذکور در قسمت مشخصات فنی قرارداد فروش ، و همینطور در توافقنا مه مربوط به روشهای آزمایش میان خریدار و موسسه با زرسی . در این مرحله چنانچه لازم باشد بررسی با مشارکت عرضه کننده و اشخاص دیگری که با نا مبرده قرارداد دارند صورت خواهد گرفت .

۲- انجام با زرسی و آزمایش در جریان تولید ، و دادن گزارشاتی در مورد چگونگی با زرسی های مزبور ، به نحوی که شامل اظهار نظرهایی راجع به قبول یا رد کالا باشد

(۱): Warranty Clause

۳- بررسی بسته بندی و علامت گذاری (۱)

۴- در صورت لزوم، با زرسی چگونگی نصب و سرهم کردن تجهیزات در محل مخصوص، و نظارت بر جریان راه اندازی دستگاه پیش از آنکه کار خود را شروع کند. با توجه به مفا د قرارداد فروش، فروشنده یا خریدار میتواند نسبت به موسسات با زرسی را جهت بررسی کالای فروخته یا خریداری شده به خدمت گیرند. اگر در قرارداد مقرر گردد که فروشنده ترتیبات با زرسی کالای بوسیله موسسه با زرسی مورد قبولی را فراهم خواهد آورد، با زهم حق خریدار در مورد قبول یا رد موسسه انتخاب شده توسط فروشنده، محفوظ خواهد ماند. در اغلب موارد فروشنده هزینه های با زرسی را جزو قیمت کالا منظور میکنند.

بهر حال، بسته به مورد، خریدار یا فروشنده با موسسه تعیین شده، قرارداد با زرسی منعقد میکنند. در پی آن موسسه مزبور کیفیت یا کمیت کالای مورد معامله را بررسی کرده و گواهی مربوط را صادر مینماید. در گواهی با زرسی^(۳) باید علاوه بر ذکر روش با زرسی، نتایج حاصل از آن نیز قید و معلوم گردد. یا کالاهای با زرسی شده با شرایط قرارداد فروش انطباق دارند یا نه. بنا بر این خریدار باید اطمینان یا بد که در گواهی مزبور بویژه تا بید شده است که کالاهای با زرسی شده با خصوصیات فنی قرارداد تطبیق دارند. برای این که اعتبارات اسنادی^(۴) مورد تا بید قرار گیرند ضروریست که گواهی با زرسی به سایر اسناد منضم گردد.

شرایط عمومی با زرسی جزء لاینفکی از قرارداد فروش محسوب میگردد، مگر در مواردی که طرفین قرارداد صراحتاً "راجع به آن شرایط توافق کرده باشند. اکثر سازمانهای با زرسی کالای مشابهی برای عملیاتشان دارند.

(۱): Packing

(۳) Certificate of inspection

(۲): Marking

(۴): Documentary Credits

مسئولیت موسسات بازرسی کالا

بطور کلی، در مندرجات گواهی های صادره توسط موسسات بازرسی جهت متقاضیان، عبارتیه این مضمون ذکر میگردد که بازرسی در عالی ترین حد اطلاعات و توانائیهای موسسه انجام پذیرفته است ولی با این وجود گواهی های بازرسی تاکید دارند که موسسات بازرسی شخصا "هیچگونه مسئولیتی را نمی پذیرند و صدور گواهی های مزبور عرضه کنندگان را از تعهدات قرار دادیشان (۱) میرانمی سازد (گواهی های صادره توسط موسسات بازرسی معروف شرطی را متذکر میشوند مبنی بر اینکه مستثنی کردن مسئولیت موسسه تاثیری بر مسئولیت طرفین، طبق قرارداد فروش، ندارد). خلاصه اینکه مسئولیت چنین موسساتی تنها به اعمال مراقبت های معقول از انجام بازرسی محدود میگردد.

با توجه به مراتب بالا از آنجا که معلوم نیست موسسات بازرسی تا چه حد میتوانند در مورد اشتباهات بعمل آمده در خدمات بازرسی مسئول قرار گیرند، اهمیت فراوان دارد که خریدار برای بازرسی موسسه ای را برگزیند که مستقل از تولیدکننده بوده و در بسیاری زمینه ها دارای صلاحیت های علمی و دقیق باشد.

هزینه خدمات بازرسی

هزینه خدمات بازرسی بسته به نوع خدمات پیش بینی شده، قیمت کالای مورد بازرسی، کشوری که کارخانه تولیدکننده در آنجا قرار دارد و خصوصیات فنی و پیچیدگی های کالای مورد بازرسی دارد. بطور کلی میزبان دستمزدها و هزینه هایی که می بایست برای خدمات بازرسی پرداخت گردند، بر حسب

(۱): Contractual Obligations

درصدی از ارزش کالای مورد بازرسی و یا به صورت مبلغی مقطوع در مذاکرات طرفین قرارداد (خریدار یا فروشنده از یکسو و موسسه بازرسی از سوی دیگر) تعیین میشوند

(۱) قراردادهای تضمین بازرسی

بعضی موسسات بازرسی نه تنها برای بازرسی از کالا قرارداد منعقد میسازند، بلکه همچنین کیفیت کالای مورد بازرسی را تضمین و مسئولیت پرداخت غرامت را، در صورت بروز عیب در کالا، تقبل میکنند. در این موارد موسسات مزبور بازرسی مقتضی از کمیت و کیفیت کالا را در نقطه بارگیری یا تخلیه^(۲) تضمین می نمایند. بنابراین مسئولیت پذیرفته شده متضمن جبران خسارت نیز میباشد که طرفین قرارداد جداگانه ای در مورد چگونگی آن می بندند.*

جست‌آشنائی و دریافت دیدگاههای غنی فقه اسلامی در باب مسائل اقتصادی
در رسنودهای اقتصادی مبینات حضرت امام خمینی (ره) جلد سوم
نوسه مؤسسه مطالعات پژوهشهای بازرگانی نشر شد. این مجموعه پیامدها و فرایشات حضرت امام خمینی (ره)
از ۲۲ بهمن ۱۳۵۹ تا ۲۲ بهمن ۱۳۶۲ را شامل می شود. این نقطه نظرات روشنی بخش باید آموخته و باید یاد گرفته
مسائل اقتصادی و الهام بخش مجرب این برنامهریزان جهت مداوم انقلاب اسلامی ایران است.

(۱): Inspection Contract of guarantee.

(۲): Point of loading / Unloading

* به نقل از:

B.D.Kumar , "Verifying That Imports meet the
buyer's Requirements", Forum , No.2, 1987, pp.22-25.